

Marlies Bosch

Toekomst voor nonnen uit Ladakh

Zestien jaar geleden ontmoette Marlies Bosch voor het eerst Tibetaanse nonnen uit Ladakh. Ze werd gegrepen door hun situatie. Inmiddels heeft ze gemerkt: Ik kan wat doen! Vanaf 9 december heeft ze een expositie in Aldtsjerk over de nonnen van Ladakh. Door **Hanneke Goudappel**.

Ieder jaar gaat Marlies Bosch uit Briltl vier weken naar Ladakh. Een uitgestrekt gebied van meer dan 80.000 vierkante kilometer ingeklemd tussen Pakistan en Tibet. In 1995 maakte ze kennis met nonnen uit Ladakh tijdens een internationale conferentie voor boeddhistische vrouwen in Leh, de hoofdstad van Ladakh. „Ik werd uitgenodigd door stichting Chomo, die zich inzet voor boeddhistische nonnen, om een goede serie foto's te maken en een film om de conferentie wat beter op de kaart te zetten. Als katholiek van huis uit wist ik helemaal niks over het boeddhisme, maar het leek me een leuke klus. En dat was het ook. Als fotograaf beland je in een waar Mekka: één en al kleurenpracht door de prachtige gewaden en kleurrijke tempels, festivals, rituelen en de Ladakhse cultuur.”

Bosch ontmoette op de conferentie nonnen uit Ladakh en werd overweldigd door hun situatie. „De nonnen werden vreselijk achtergesteld vergeleken bij de monniken en de rest van de bevolking. Dat raakte me.”

Ze dacht dat haar ontmoeting met de nonnen eenmalig was. Tijdens een vervolgonferentie in 2000 in Nepal, waar Bosch ook workshops gaf over vrouwen en gezondheid, nodigden nonnen uit Ladakh haar echter uit om naar hun gemeenschap te komen om van haar te leren over lichaam en gezondheid.

Ze besloot de nonnen te trainen op het gebied van gezondheid en hygiëne. Aangekomen in Ladakh zag ze de situatie van

de nonnen met eigen ogen. „De monniken hadden prachtige antieke kloosters, waar veel toeristen op afkwamen. Die betaalden entree, net als voor de festivals. De nonnen hadden echter nauwelijks inkomsten, de meeste waren analfabeet. Monniken gebruikten hen als slaaf; ze knapten de vervelende klussen op zoals gaten vullen in de weg. Voor een hapje rijst werkten ze soms een hele dag aan de weg. Ze leefden in koeienstallen zonder voorzieningen en met gebrek aan alles. Soms hadden ze zelfs geen hap te eten.”

Bosch, in Nederland coördinator van vrouwenzelfhulpgroepen gericht op gynaecologie, gaf de nonnen workshops over hun lijf. „Ze wisten haast niets over het vrouwelijk lichaam. Al vanaf hun tiende wonen ze in het klooster en over lichamelijke gezondheid werd nooit gepraat. Ze wilden

De nonnen leefden in koeienstallen zonder voorzieningen en met gebrek aan alles

van alles weten, stelden bijvoorbeeld vragen over de menstruatiecyclus.”

Zelfredzaam

Toen Bosch na een aantal weken terugging naar Nederland wist ze dat ze iets wilde betekenen voor de nonnen. Ze ging op zoek naar mensen die haar wilden helpen. Samen met hen richtte Bosch in 2003 de Dutch Foundation for Ladakhi Nuns op. „Ons belangrijkste doel is het ondersteunen

van educatieve projecten voor de nonnen, zodat ze in de toekomst zelfredzaam zijn”, vertelt ze. „Omdat de situatie van de oude nonnen zo schrijnend was, hebben we echter eerst geld ingezameld voor de bouw van een klooster voor hen.”

In 2004 kon het klooster worden gebouwd, met behulp van een subsidie van Cordaid. „De hoogste monnik van het Thiksey klooster, een van de bekendste kloosters van Ladakh, nam de supervisie op zich. Het kreeg de naam Chatnyanling. Er wonen nu zeventien nonnen. Langzaam voegen zich ook jonge nonnen bij het klooster.”

In de afgelopen vijftien jaar is het aantal nonnen in Ladakh explosief gegroeid: van vijftig naar ruim 1300. „Onder hen is een enorme aanwas van jonge nonnen. Een kleine groep heeft inmiddels zelf een klooster ge-

sticht: het Gephel Shadrubling klooster. Daar wonen inmiddels zeventien nonnen. Ook is er een Ladakh Nuns Association in het leven geroepen, een overkoepelend orgaan voor alle 28 nonnenkloosters in Ladakh. Vijftien jaar geleden waren er slechts een paar nonnenkloosters.”

De nonnen in Ladakh wonen ver van de buitenwereld. Ladakh ligt in het ruige Himalayagebergte. Reizen van New Delhi naar Ladakh kost drie dagen per bus. Bovendien is Ladakh - dat op 3500 meter hoogte ligt - slechts vier maanden per jaar via de weg bereikbaar, vertelt Bosch. „Van eind april tot met augustus. De overige maanden zijn de bergpassen dicht gesneeuwd en is het gebied alleen bereikbaar door de lucht.”

In die vier maanden dat het gebied wél bereikbaar is, komen er steeds meer toeristen naar

Marlies Bosch exposeert in Aldtsjerk

Van 9 december tot met 9 januari is er een expositie van Marlies Bosch te zien in Galerie Bloemrijk Vertrouwen in Aldtsjerk. Abstracte foto's op canvas tonen de nonnen uit Ladakh onder het motto **Nonnen in beweging**.

Marlies Bosch (1942) is een fotograaf en journalist. Ze begon haar loopbaan met de Kweekschool in Nijmegen (1957-1962). Van 1967 tot 1970 volgde ze de fotovakschool in Den Haag. Ze heeft zich gespecialiseerd in on-

derwerpen rondom vrouwen en gezondheid. Volgende maand werkt ze 25 jaar als redacteur en fotograaf van het bisdom Groningen-Leeuwarden. Daarnaast schrijft ze voor verschillende kranten en tijdschriften.

Haar expertise is gebaseerd op haar ervaringen met vrouwen en gezondheid, op trainingen die zij volgde en later heeft gegeven aan vrouwen en hulpverleners in Nederland, Amerika en voormalig Joegoslavië. Ze exposeert haar foto's van

voornamelijk boeddhistische nonnen en landschappen van Ladakh in binnen- en buitenland. In 2005 verscheen haar fotoboek over haar ervaring met borstkanker: *Het leven van mijn borsten*. Een jaar kwam het fotoboek *Licht in Ladakh* uit en in 2007 verscheen haar boek *De stem van hun lichaam* met veertig interviews met mannen en vrouwen met borstkanker.

www.boschphotography.com en www.GBV-artgallery.nl

